

ZADANIA NAUCZYCIELA – OPIEKUNA PROJEKTU

1. Wybranie zakresu tematycznego projektów

Nauczyciele szukają pomysłów na takie projekty edukacyjne, które dadzą szansę realizacji wymagań ogólnych i szczegółowych, obecnych w podstawie programowej jednego przedmiotu lub kilku. Mogą także wybrać projekt wykraczający poza program. **Istotne jest, by projekty były wartościowe pod względem poznawczym i wychowawczym oraz by uwzględniały preferencje nauczyciela, umiejętności i zainteresowania uczniów.**

Określając zakresy tematyczne nauczyciele powinni również uwzględnić szkolne programy nauczania, program wychowawczy i profilaktyki, plan pracy szkoły.

2. Wprowadzenie uczniów w tematykę projektów

Wskazane jest, aby nauczyciele przeprowadzili dla wszystkich uczniów (lub osób wstępnie zainteresowanych) spotkania informacyjne. Mogą się one odbyć w czasie zajęć przedmiotowych (jeśli zakres tematyczny pokrywa się z programem nauczania) lub w formie konsultacji pozalekcyjnych.

Uczniowie wraz z nauczycielem zastanawiają się nad problemami związanymi z wybranym tematem, przykładami sposobów rozwiązania tych problemów, ewentualnym rozszerzeniem listy możliwych tematów projektów.

3. Przygotowanie uczniów do samodzielnej pracy nad rozwiązaniem problemu

Często jest konieczne, by nauczyciel przygotował uczniów do samodzielnej pracy, wyjaśniając kluczowe zagadnienia lub pokazując narzędzia, które uczniowie będą mogli zastosować (może to być wprowadzenie uczniów w epokę historyczną, której dotyczą projekty, przeprowadzenie z nimi wzorcowego doświadczenia, projekcja i krótkie omówienie filmu, przygotowanie uczniów do robienia ankiet i wywiadów, jeśli rozwiązanie postawionego przed uczniami problemu wymaga skorzystania z takich narzędzi itp.) lub pomagając

w dotarciu do zasobów zewnętrznych (np. zbiorów muzeum regionalnego, doświadczeń organizacji pozarządowej związanej z działaniami, których dotyczy projekt, urzędu gminy itp.)

Nauczyciel może wprowadzić uczniów w tematykę projektów na lekcjach swojego przedmiotu lub wykorzystać godziny konsultacji przewidziane w statucie szkoły lub realizowane w ramach Karty Nauczyciela.

4. Dokonanie podziału uczniów na zespoły

W gimnazjalnym projekcie edukacyjnym rekomendowane jest, aby to nauczyciel znający uczniów tworzył zespoły, starając się łączyć osoby z różnymi umiejętnościami i stylami pracy. Najbardziej efektywne zespoły to zespoły małe (4-6 osób).

5. Ustalenie z uczniami rozwiązywanego przez projekt problemu i celów projektu

Nauczyciel wspólnie z uczniami definiuje problem, który uczniowie mają w ramach projektu rozwiązać. Problem najlepiej formułować w postaci pytania.

Nauczyciel pomaga również uczniom określić cele poznawcze i praktyczne, które wyznaczają kierunki działań poszczególnych zespołów projektowych.

W formułowaniu praktycznych celów działań należy zostawić uczniom dużo swobody i pozwolić im na własne, nawet niedoskonałe sformułowania, wymagając jednak, by były one dostatecznie konkretne.

6. Zawarcie dwustronnego kontraktu z uczniami

Zgodnie z przyjętymi zasadami prowadzenia projektu gimnazjalnego skład zespołu uczniowskiego, temat projektu i problem, który projekt ma rozwiązać, po zaakceptowaniu przez nauczyciela zostają wpisane do karty projektu.

Podpisy uczniów i nauczyciela na karcie projektu czynią z niej rodzaj kontraktu, w którym uczniowie podejmują się przeprowadzenia projektu, a nauczyciel opieki (niesienia pomocy

merytorycznej i doradztwa).

Oprócz tego uczniowie wraz z nauczycielem powinni ustalić inne ważne dla współpracy zasady pracy w zespole i kontaktu z nauczycielem.

7. Sprawowanie w ciągu roku szkolnego opieki nad uczniami realizującymi projekty

Uczniowie pod opieką nauczyciela planują wstępnie realizację projektu – tworzą listę zadań głównych i szczegółowych i ustalają, kto je będzie realizował i w jakim czasie. Po uzyskaniu akceptacji nauczyciela wpisują najważniejsze ustalenia do karty projektu.

Nauczyciel może aktywnie pomagać uczniom w tworzeniu listy zadań i harmonogramu ich realizacji. Na pewno będzie to konieczne, jeśli projekty będą realizowane w dużych zespołach uczniowskich.

8. Monitorowanie realizacji projektów przez uczniów

Uczniowie realizują projekty pod opieką wybranych przez siebie nauczycieli. Monitoring nauczyciela może się odbywać poprzez wgląd w kartę projektu i dokonywane przez uczniów zapisy dotyczące np. realizacji poszczególnych działań.

Wskazane jest, by oprócz nauczyciela-opiekuna realizacją projektów i zaangażowaniem uczniów interesował się także ich wychowawca.

Monitoring pracy uczniów nad projektami odbywać się może w trakcie konsultacji lub w czasie godziny wychowawczej. Częstotliwość takich spotkań powinna wynikać z planowanej długości realizacji projektu.

9. Dokonywanie odpowiednich wpisów do karty projektu

Karta projektu to dokument zawierający temat projektu, jego główny cel, jakim jest rozwiązanie postawionego problemu, a także cele zadaniowe. Ważną częścią karty jest harmonogram realizacji projektu, zawierający listę głównych działań, ich wykonawców i ramy

czasowe prowadzenia tych działań.

Nauczyciel-opiekun może w karcie dokonywać wpisów (np. poświadczających sprawdzenie realizacji danego działania), komentarzy. Może się to odbywać w trakcie konsultacji i innych spotkań z uczniami.

10. Wspomaganie uczniów realizujących projekt/projekty przez w czasie konsultacji

Główna część pracy nad projektem jest prowadzona samodzielnie przez zespół uczniów. W jej trakcie realizują kolejne zadania określone harmonogramem realizacji projektu. Pracują pod opieką nauczyciela, utrzymując z nim kontakt w ustalony wcześniej sposób (np. w czasie konsultacji).

W trakcie konsultacji (raz na tydzień lub raz na dwa tygodnie – w zależności od długości projektu) nauczyciel udziela uczniom informacji pomagających prowadzić projekt i motywujących ich do działań, a także udziela uczniom informacji zwrotnej, wskazując, co zrobili dobrze, a co mogliby zrobić inaczej. Jeśli uzna to za celowe, doradza uczniom, w jaki sposób poprawić lub uzupełnić wykonane już działanie.

Podczas konsultacji nauczyciel może zaproponować, co warto pokazać podczas końcowej prezentacji projektu, a także pomóc wybrać treści, zdjęcia, nagrania, które będą stanowić dokumentację projektu.

11. Ocenianie kształtujące uczniów realizujących projekt

Oceniając pracę uczniów nad projektem edukacyjnym warto odejść od typowego oceniania za pomocą stopni szkolnych. Ocenianie powinno mieć przede wszystkim charakter kształtujący. Może to być rozmowa z uczniami, w której nauczyciel zauważa to, co zespół realizujący projekt zrobił dobrze, wskazuje, co można by zrobić inaczej lub lepiej i w jaki sposób.

Rozmowa ta może rozpocząć się od samooceny uczniowskiej, czyli na przykład od odpowiedzi uczniów na pytania: *Z czego w swojej dotychczasowej pracy jesteście*

zadowoleni? Co wam już udało się zrobić? Co wam się podoba w waszej dotychczasowej współpracy? Czy udało wam się włączyć wszystkich do pracy zespołu? Co możecie robić inaczej, aby w czynny sposób projekt realizowali wszyscy członkowie zespołu? Z którym zadaniem są największe trudności? Co można zrobić, aby je pokonać? Co można by zrobić inaczej?

Opracowano na podstawie publikacji Jacka Strzemiecznego *Jak organizować i prowadzić gimnazjalne projekty edukacyjne. Poradnik dla dyrektorów, szkolnych organizatorów i opiekunów projektów*, ORE, Warszawa 2010.